

به نام خدا

سال تحصیلی: ۱۴۰۱-۱۴۰۰

نام مدرس:	شماره اتاق:	شماره تلفن:	نام دانشکده: علوم انسانی و اجتماعی
سعید خانی	۱۰۴	۰۸۷۳۳۶۶۴۶۰۰ داخلی ۲۲۹۸-۱۰	نام درس: جامعه‌شناسی خانواده
پیشنیاز: نظریه‌های جامعه‌شناسی ۲	Email: 1) s.khani@uok.ac.ir 2) s.khani63@gmail.com		تعداد واحد: ۲
مقطع: کارشناسی			

جایگاه درس در برنامه درسی دوره:

درس جامعه‌شناسی خانواده از دروس تخصصی برای تمام گرایش‌های علوم اجتماعی محسوب می‌شود.

هدف کلی:

در این درس به چپستی خانواده، نظریه‌های مهم حوزه خانواده، ساختار و روابط درون خانواده، و روندهای آتی زندگی خانوادگی پرداخته می‌شود.

اهداف عینی:

- **اهداف مفهومی:** آشنایی با مفاهیم خانواده و زندگی‌های خانوادگی، آشنایی با مفاهیم و نظریه‌های مرتبط با خانواده، و آشنایی با ساختار و روابط درون خانواده.
- **اهداف مهارتی:** کسب مهارت در زمینه مفاهیم مرتبط با خانواده و زندگی‌های خانوادگی، و آشنایی با نظریه‌های مرتبط با خانواده و به‌کارگیری و تحلیل آن‌ها.
- **اهداف نگرشی:** کسب نگرش علمی و دقیق نسبت به خانواده و زندگی خانوادگی، و پذیرش الگوهای متنوع زندگی خانوادگی.

مواد آموزشی:

در این درس علاوه بر امکانات اولیه، تنها نیاز به ویدیو پروجکشن می‌باشد.

محتوای درس:

محتویات موضوع	موضوع	تاریخ	هفته
معرفی درس و اهداف آن، منابع درس، تشریح آداب کلاس و شیوه ارزیابی	معارفه و معرفی درس	۱۴۰۰/۰۷/۰۳	۱
معنی خانواده، زندگی‌های خانوادگی، روندهای معاصر در زمینه خانواده، اهمیت مطالعه زندگی خانوادگی	چپستی خانواده	۱۴۰۰/۰۷/۱۰	۲
دشواری‌ها، اهمیت نظریه‌پردازی، نظریه‌های مدرنیستی: «کارکردگرایی»	نظریه‌پردازی درباره زندگی خانوادگی	۱۴۰۰/۰۷/۱۷	۳
نظریه‌های پُست‌مدرنیستی؛ مسیرهای خانوادگی، مارکسیسم، فمینیسم	" "	۱۴۰۰/۰۷/۲۴	۴
گفتمان‌ها و عملکردهای خانوادگی، و گفتمان، الگو و خانواده	" "	۱۴۰۰/۰۸/۰۱	۵
دشواری‌های عملی، مسئولیت جامعه‌شناسان پُست مدرن، طرح مفاهیم عملکردهای خانوادگی و شهروندی خانوادگی	مطالعات خانواده	۱۴۰۰/۰۸/۰۸	۶
بدرفتاری، کار، محیط‌های بیرونی، عملکردهای خانوادگی، زندگی خانوادگی و سلامتی	خانواده‌ها در جامعه	۱۴۰۰/۰۸/۱۵	۷
جامعه‌شناسی کودکی، تجربیات کودکان، آینده کودکی	کودکان در خانواده‌ها	۱۴۰۰/۰۸/۲۲	۸
پرسش و پاسخ، شنیدن تحلیل دانشجویان، آزمون کوتاه	کارگاه مشارکت در کلاس	۱۴۰۰/۰۸/۲۹	۹

ازدواج، همسری و رابطه زناشویی، زندگی مشترک و ابعاد آن، گسست‌های خانوادگی، آینده همسری	ازدواج و روابط همسری	۱۴۰۰/۰۹/۰۶	۱۰
تنوع و تفاوت‌ها، عمل والدگری، عملکردها و مسیرهای والدگری، دوران مادری، دوران پدری، آینده والدگری	پدر و مادری	۱۴۰۰/۰۹/۱۳	۱۱
آیا خانواده ارزشمند است؟، خانواده و سیات‌گذاری برای آن، کار، مناسبات خانوادگی و ...	زندگی خانوادگی و ارزش و اهمیت آن	۱۴۰۰/۰۹/۲۰	۱۲
مشکلات و مسائل خانواده در دنیای معاصر، آینده خانواده و ...	مشکلات خانواده و آینده آن	۱۴۰۰/۰۹/۲۷	۱۳
ساختار و روابط درونی در انواع الگوهای خانواده	الگوهای خانواده و زمینه گفتمانی آن‌ها در جامعه ایران	۱۴۰۰/۱۰/۰۴	۱۴
واقعیت‌ها، تغییرات و تحولات خانواده ایرانی	خانواده ایرانی؛ وضعیت کنونی و روندهای آتی	۱۴۰۰/۱۰/۱۱	۱۵
-----	-----	۱۴۰۰/۱۰/۱۸	۱۶

منابع اصلی درس:

۱) برناردز، جان. (۱۳۸۴). *درآمدی به مطالعات خانواده*، چاپ اول، تهران: نشر نی.

منابع برای مطالعه بیشتر دانشجویان:

- ۲) هویی نینگ، یوهانس و کونیتسکا دیرک. (۱۳۹۸). *مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده*، ترجمه محمد مظلوم خراسانی، چاپ اول، تهران: انتشارات ترانه آوای حکمت.
- ۳) صادقی فسایی، سهیلا و عرفان‌منش، ایمان. (۱۳۹۶). *گفتمان‌ها و خانواده ایرانی: جامعه‌شناسی الگوهای خانواده*، پس از مناقشه‌های مدرنیته در ایران، چاپ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۴) لیبیبی، محمد مهدی. (۱۳۹۳). *خانواده در قرن بیست‌ویکم از نگاه جامعه‌شناسان ایرانی و غربی*، چاپ اول، تهران: نشر علم.
- ۵) ساروخانی، باقر. (۱۳۹۳). *مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده*، چاپ بیست‌ویکم با تجدید نظر و اضافات، تهران: انتشارات سروش.
- ۶) اعزاز، شهبلا. (۱۳۸۶). *جامعه‌شناسی خانواده با تأکید بر نقش، ساختار و کارکرد خانواده در دوران معاصر*، چاپ پنجم، تهران: انتشارات روشنگران و مطالعات زنان.
- ۷) چیل، دیوید. (۱۳۹۴). *خانواده‌ها در دنیای امروز*، ترجمه محمد مهدی لیبیبی، چاپ دوم، تهران: نشر افکار.
- ۸) مک‌کارتی، جین. رینز و روزالیند ادواردز. (۱۳۹۰). *مفاهیم کلیدی در مطالعات خانواده*، ترجمه محمد مهدی لیبیبی، تهران: نشر علم.
- ۹) اسمیت، جرمی. آدام. (۱۳۹۱). *زنان شاغل مردان خانه‌دار؛ جایابی نقش‌های خانوادگی در آمریکا*، ترجمه محمد مهدی لیبیبی، تهران: نشر علم.
- ۱۰) اکبری، رضا. (۱۳۹۵). *جامعه‌شناسی خانواده و آسیب‌های نوپدید آن*، چاپ اول، تهران: انتشارات آوای نور.
- ۱۱) زارتسکی، ایلا. (۱۳۹۰). *سرمایه‌داری، خانواده، و زندگی شخصی*، ترجمه منیژه نجم عراقی، تهران: نشر نی.
- ۱۲) فرید، محمد صادق. (۱۳۸۳). *درآمدی بر خانواده و نظام خویشاوندی*، تهران: انتشارات پشتون.
- ۱۳) شیخی، محمد تقی. (۱۳۸۰). *جامعه‌شناسی زنان و خانواده*، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- ۱۴) عبدی، عباس. (۱۳۹۲). *مقدمه‌ای بر پژوهش در جامعه‌شناسی خانواده در ایران*، تهران: نشر نی.
- ۱۵) بهنام، جمشید. (۱۳۹۲). *تحولات خانواده؛ پویایی خانواده در حوزه‌های فرهنگی گوناگون*، ترجمه محمد جعفر پوینده، چاپ سوم، تهران: نشر ماهی.
- ۱۶) ساروخانی، باقر و عالیه شکرپیگی. (۱۳۹۰). *مدرن‌گرایی و سرمایه اجتماعی خانواده (درآمدی بر جامعه‌شناسی خانواده در ایران)*، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.

- ۱۷) آزاد ارمکی، تقی. (۱۳۹۳). *خانواده ایرانی*، چاپ اول، تهران: نشر علم.
- ۱۸) آزاد ارمکی، تقی. (۱۳۸۹). *جامعه‌شناسی خانواده ایرانی*، تهران: انتشارات سمت.
- ۱۹) دوبوواری، سیمون، «جنس دوم»، جلد ۱ و ۲، ترجمه قاسم صنعوی، انتشارات توس، ۱۳۹۸، چاپ چهاردهم.
- ۲۰) نجم‌آبادی، افسانه، «حکایت دختران قوچان (از یاد رفته‌های انقلاب مشروطیت)»، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان، ۱۳۸۱.
- ۲۱) تانگ، رُزمی، «درآمدی جامع بر نظریه‌های فمینیستی»، ترجمه منیژه نجم‌عراقی، نشر نی، ۱۳۸۷.
- ۲۲) هنسن، جوزف، رید، ایولین و واترز، ماری آلیس، «آرایش، مد و بهره‌کشی از زنان»، ترجمه افشنگ مقصودی، انتشارات گل آذین، ۱۳۸۱.
- ۲۳) کار، مهرانگیز، «پژوهشی درباره خشونت علیه زنان در ایران»، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان، ۱۳۷۹.
- ۲۴) صادقی، فاطمه، «جنسیت، ناسیونالیسم و تجدید در ایران (دوره پهلوی اول)»، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان، ۱۳۹۲، چاپ دوم.
- ۲۵) صادقی، فاطمه، «کشف حجاب: بازخوانی یک مداخله مدرن»، انتشارات نگاه معاصر، ۱۳۹۲.
- ۲۶) لگیت، مارلین، «زنان در روزگارشان»، ترجمه نیلوفر مهدیان، نشر نی، ۱۳۹۸، چاپ هفتم.
- ۲۷) روباتام، شیلا، «زنان در تکاپو: فمینیسم و کنش اجتماعی»، ترجمه حشمت‌الله صباغی، نشر شیرازه، ۱۳۹۰، چاپ سوم.
- ۲۸) احمد، لیلا، «زنان و جنسیت در اسلام: ریشه‌های تاریخی جدال امروز»، ترجمه فاطمه صادقی، انتشارات نگاه معاصر، ۱۳۹۴.
- ۲۹) پاک‌نیا، محبوبه و مردیها، مرتضی، «سیطره جنس»، نشر نی، ۱۳۸۸.
- ۳۰) اعزاز، شهلا، «خشونت خانوادگی، زنان کتک خورده»، نشر سالی، ۱۳۸۱.
- ۳۱) اونز، پاتریشیا ماری، «زخم زبان یا آزار کلامی»، ترجمه مرجان فرجی، نشر ایدون، ۱۳۷۹.
- ۳۲) پرفیت، آلن، «پاسخ‌هایی به خشونت»، ترجمه مرتضی محسنی، کتابخانه گنج دانش، ۱۳۷۸.
- ۳۳) پوررضا، ابوالقاسم، «خشونت علیه زنان»، نشر اندیشمند، ۱۳۸۱.
- ۳۴) رفیعی‌فر، شهرام، «خشونت علیه زنان»، نشر تندیس، ۱۳۸۰.
- ۳۵) فرنچ، مارلین، «جنگ علیه زنان»، ترجمه توراندخت تمدن (مالکی)، نشر علمی، ۱۳۷۳.

شیوه ارزیابی:

درصد نمره	عنوان	ردیف
۱۰	حضور منظم و سر وقت در کلاس (۲ نمره)	۱
۱۵	مشارکت در بحث‌های کلاس (۳ نمره)	۲
۲۵	فعالیت و ارائه کلاسی (۵ نمره)	۳
۵۰	امتحان پایان ترم (۱۰ نمره)	۴

وظایف دانشجویان:

شرح وظایف	ردیف
برای این درس دانشجویان مؤظف به مشارکت فعال در کلاس در قالب مطالعه یکی از کتاب‌ها مرتبط و ارائه خلاصه آن در کلاس می‌باشند.	۱